

PAPER DETAILS

TITLE: Ankara Sehir Nüfusunun Siyasi Egilimlerinden Bazi Örnekler Nisan 1964

AUTHORS: Nermin ABADAN

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/37300>

ANKARA ŞEHİR NÜFUSUNUN SİYASÎ EĞİLİMLERİ BAZI ÖRNEKLER NİSAN 1964

Yazan : Doç. Dr. Nerrin

GİRİŞ

Herhangi bir toplumun benimsemiş olduğu siyasî düzenin dayanak noktası olan ideolojik çerçevenin olursa olsun, bu toplumu meydana getiren beşerî unsurların siyasî eğilimlere sahip olacağı şüphe götürmez. Şu kadar ki, bir toplumun POPPER'in deyimi ile «açık» yani «demokratik» ya da «totaliter» nitelikte olması, bu toplumda yaşayan insanların siyasî davranışlarını değerlendirme açısından önemli bir yaratmaktadır. Demokratik düzenlerin başta gelen özelliklerinden biri, siyasî görev almaya, vatandaşa da önemli ölçülerde sorumlulukları yüklemesidir. Zira demokrasi, bütün halkın işlerine katılması demektir. Günümüzün toplumları doğrudan doğruya hükûmet işlerine katılamıyacağına

ve bunları **mass** etmeleridir. (1) Buna benzeyen bir hareketlenme dileği yaş, cins, eğitim, sosyo — ekonomik değişkenlere göre farklı hacimlere bürünmektedir. İnceleme konusu siyasî katılma yerine siyasî katılım eğilimi olabilmektedir. (Political apathy)

I — Araştırmanın amacı ve kullanılan metod

Yukarıda anahatları ile değinilen konuların araştırılması için İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi İdari İlimler Enstitüsü Araştırma Grubu (SİHAG), 1964 yılının Nisan ayında İstanbul'da halkoyunu yapan bir anket yapmıştır. Halkoyunu olan bu anketle özellikle şu hususların bilgilendirilmesine çalışılmıştır :

- a — Siyasî bilgi ile siyasî toplumlaşma (partisanship) yani bireyin dar şahsî çevresinin dışına çıkarak herhangi bir kanaat veya vaziyet alışı ile ilgili bilgi ve ilgi nevinin cins, eğitim, sosyo — ekonomik değişkenlere göre farklılaşması,
- b — Türkiye'de faaliyet gösteren siyasî partilerin sayısı, türü ve derecesini,
- c — Demokratik düzene bağlılık ölçüsünü,

ANKARA NÜFUSUNUN SİYASÎ EĞİLİMLERİNDEN ÖRNEK

Kaza	Erkek	Kadın
Merkez	55	45
Altındağ	55	45
Yeni Mahalle	40	25
Çankaya	140	95
	290	210

Kendilerile görüşme yapılarının yaş dağılımı
rılmıştır:

Yaş grubu	Erkek	Kadın
16 — 24	120	50
25 — 34	80	65
35 — 44	40	40
45 ve yukarı	50	55
	290	210

Mülâkatların yürütülmesinde erkek ve kadın
kullanılmıştır. Erkek deneklerle erkek görüşmeciler
deneklerle ise kadın görüşmeciler anket yapmışlardır.

Halkoyu yoklamasının uygulanışında erkek denekler
15 lik 3 adet 10 luk ve 1 adet 5 lik 15 lik 10 lik 5 lik

1. Böyle şeylerden anlamıyorum
2. Yorgunluk
3. Meşguliyet
4. Hastalık
5. İhtiyarlık
6. Mülâkat sonuçlarından korku
7. Saatin geç olması
8. Sinema, maça gitme gibi niyetler
9. Misafir ağırlama
10. Sarhoşluk
11. Başkaca

Görüldüğü üzere cevap vermekten çekine-
ğu erkektir. Gösterdikleri nedenler hayli fark-
başka bir iş yapmak, eğlenceye hazırlanmak,
çekinmeye yakın bir oran göstermektedir. Bu
neklerin görüşme dileğini reddetmeleri bilgisi-
ku gibi belirli sebeblere dayanmaktadır.

yayılmakta olan haberleri bir tahlile tâbi tutacak
sahip kanaat liderlerin sayısı da hayli sınırlıdır. (3)

1 — Cinsiyet ayırımına göre siyasi temsil hakkında

Az gelişmiş ülkelerde genellikle kadınların eğitimi
düşüktür, dolayısıyla haberleşme süreci âdeta erkek
terkedilmektedir. Nitekim örneklerimize göre doğru
kimselerin dörtte beşi (% 81) nin erkek olması,
de rastlanıldığı şekilde kadınların siyasi konulara
dukları genel ilgisizliği Türkiye için doğrulamaktadır.

**Tablo I : Cinsiyet esasına göre T. B. M. M.
edilen siyasi partiler sayısının bilinme oranı**

Siyasî Partiler	Erkek %	Kadın %	Toplam %
1) A.P., C.H.P.	10	90	100
2) A.P. C.H.P., C.K.M.P.	30	70	100
3) A.P., C.H.P., C.K.M.P. Y.T.P., M.P.	42	58	100
4) A.P., C.H.P., C.K.M.P. Y.T.P., M.P., T.İ.P.	81	19	100
5) A.P., C.H.P., C.K.M.P., Y.T.P.	39	63	100
6) A.P. C.H.P. M.P.	75	25	100

2 — Eğitim durumuna göre siyasî temsil hal

Siyasî partilerin temsil gücnün bilinme yesi ile orantılı olarak ölçüldüğü zaman, lise miş kişilerin en doğru bilgiye sahip oldukla yanlış cevabı teşkil eden birinci şıkka — be zar okur olmayan cahillerle ilkokulu bitiren görülmektedir.

Tablo II : Öğrenim derecesine göre T. edilen siyasî partiler sayısının bil

Partilerin Adı ve sayısı	Cahil İlk Orta Lise Ünivers				
	%	%	%	%	%
1) A.P., C.H.P.	30	55	—	—	—
2) A.P. C.H.P., C.K.M.P.	15	50	10	20	5
3) A.P., C.H.P., C.K.M.P., Y.T.P.	4,5	41	15	23,5	16
4) A.P., C.H.P., C.K.M.P., Y.T.P., M.P., T.İ.P.	2	14	9	34	39
5) A.P., C.H.P., C.K.M.P., Y.T.P.	8	44	8	25	14
6) A.P. C.H.P., M.P., T.İ.P.	—	25	37,5	25	12

**Tablo III : Sosyo — ekonomik statüye göre T.B.
temsil edilen siyasî partiler sayısının bilinme oranı**

Siyasî Partiler	Yüksek %	Orta %	Alt %	Cevabsız %	Toplam %
1) A.P., C. H. P.	4	65	25	5	100
2) A.P., C.H.P., C.K.M.P.	15	40	45	—	100
3) A.P., C.H.P., C.K.M.P., Y.T.P.	12	60	28	—	100
4) A.P. C.H.P., C.K.M.P. Y.T.P. M.P., T.İ.P.	12	76	10	2	100
5) A.P., C.H.P. C.K.M.P.	12	56	30	2	100
6) A.P. C.H.P., M.P., T.İ.P.	12,5	75	12,5	—	100
7) Cevab vermiyen	—	17	83	—	100
	12	64	24	—	100

Bu tabloda önemle üzerinde durulmağa değer bir sonuç, cevap vermiyenlerin dörtte beş oranında alt Sosyo - Ekonomik statü işgal eden gruba mensup olmalarıdır. Aslında Martin LİPSET'in belirttiği üzere eğitim, statü ve gelir faktörleri siyasete katılma sürecini fazlasıyla etkilemektedir. Aşağı statülü gruplar, genellikle kanunî usullere göre örgütlere daha az girer, daha az düzenli dergi ve kitap okur, işleri hakkında daha az şey bilir, daha az oranda oy kullanır.

tırmanın yapıldığı tarihte (Nisan 1964) ba (% 50,5) C.H.P. yi, beşte biri ise A.P. (% idi. Burada işaretlenmesi gereken önemli bi lunan partinin normal olarak daima belli o vetleri toplamasıdır. Bu kural iktidarda bul tiler için — Demokratik düzen faaliyetde b doğrudur. Bu alanda ilgiye değer diğer bir hemen hemen anılmamış olmaları, buna kar tilerden hiç birini beğenmiyenlerin (% 12) bulunmayanların (% 6) ve cevap vermeyen önemli bir oranı (toplam olarak (% 26) te bir deyimle iki büyük parti arasında açık b sation) olmakta, ara yerde ise önemli bir k almasıdır.

a — Cinsiyet ayırımına göre siyasî partile

Cinslere göre siyasî partilerin tercih ilginç sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

**Tablo IV : Cinsiyet ayırımına göre e
siyasî partiler**

Siyasî Partiler	Erkek	Kadın
	%	%

ANKARA NÜFUSUNUN SİYASÎ EĞİLİMLERİNDEN ÖRNEKLER

başkanı bulunduğu partinin küçük bir farkla da olsa kadın seçmenleri tarafından tercih edilmesidir. Bu eğilim şansölye Adenauer Almanya'sında da kadın seçmenlerin rol oynamıştır (7).

Kadın seçmenlerin genellikle daha çok gelenekçilikleri özellikle C.K.M.P. ve M.P., yi tercih eden deneklerdir. Nitekim toplam olarak C.K.M.P., tercih edenlerin % 75 i, M.P., yi üstün tutanlardan % 83 i. Buna karşılık en çok T.İ.P. i beğenmiş olanlar arasında kadın bulunmamaktadır. Esasen kadınlar genellikle soğuk muhafazaya çalışan geleneksel dinî inançlardan da genelde uzaklaşmışlardır (8). Cinsiyet ayırımı esas alınınca, en az beğenenlerin hepsinin erkek olduğu görülmekte, onu Y.T.P., taraftarları içinde erkeklerin % 75 oranda buluyoruz. A. P. taraftarları için de ise erkeklerin % 65 gibi bir oranı ettikleri görülmektedir.

En az beğenilen siyasî parti konusunda A.P. (1) en az beğenilen siyasî parti olarak görülmektedir. En az beğenilen siyasî parti konusunda sınıftaki dağılım da ilginç bir farklılık göstermektedir.

Tablo V : Cinsiyet ayırımına göre en az beğenilen siyasî partilerin oranı

Siyasî Partiler	Erkek %	Kadın %	Toplam %	G
-----------------	------------	------------	-------------	---

Negatif tercihte T.İ.P. i belirten erkekler belirtenlerde (% 53) tür. Buna karşılık erkekler olarak C.K.M.P. yi belirtmiş olanlar içinde bulunmaktadır. (% 65). Bu durum pozitif bir önemli bir çelişmezlik durumu arz etmektedir.

Siyasî davranışlarda önemli diğer bir tutumlarıdır. Farklı yaşlar değişik hayat tedbirleri sebebiyle, sol yada sağ radikal siyasal hareketlerde önemli rol oynarlar. İnsanlar yaşlandıkça orta sınıfla özdeşme eğilimini gösterirler. Bu verilerin verileri çağdaş Amerika, Almanya, İngiltere'nin yaşlıların aşırı derecede muhafazakâr olduğunu göstermektedir. (9).

Tablo VI : Yaş ayırımına göre siyasî

Siyasî Partiler	18—19	20—24	25—29	30—39	40—49
A.P.	13	20	14	27	1
C.H.P.	13	23	16	26	1
C.K.M.P.	50	25	—	—	2
Y.T.P.	12	25	38	13	1
M.P.	17	17	17	17	1

ANKARA NÜFUSUNUN SİYASÎ EĞİLİMLERİNDEN ÖRNEK

Y.T.P. daha çok 25 — 29 yaş gurubu içinde kuvvetlidir (% 38), C.K.M.P. ise dörtte üç oranında gençler arasında rumdadır. T.İ.P. i tercih edenlerin çoğunluğu ise 40 — 50 yaş arasında bulunmaktadır. (% 34). İlgiye değer dır ki da hiç bir siyasî partiyi beğenmiyenlerin önemli bir kısmı 18 — 25 yaş grupları, yani genç kuşaklar arasında dır. (% 40).

1964 İlkbaharında yapılan bu yoklamaya göre geçmiş tarihte daha çok orta ve gelenekçi partileri destekleyenlerdir. Yalnız hiç bir siyasî partiyi beğenmiyen kategori ise radikal görüşlerini açıkça belirtmiştir (% 40). Buna karşın gibi daha doktriner bir partinin % 34 oranında 40 yaş ve üzeri kimseler tarafından tercih edilmesi, LİPSET'in değeri ve tezin ihtimalini ortaya koymaktadır. Ona göre modern toplumda yaşlılar geniş ölçüde ayrıcalıksız bir grup teşkil etmekte ve bu nedenle fazla tutulmamaktadırlar. Onun için bir grup olarak özellikle dayanırlar. Devlet desteğine dayanan varlıklar olarak sadece solcu partilerin refah devleti tedbirleri ve emelleri fikirleri kolaylıkla edinebilirler. (10). Şukadar bu yorumu Türkiye gibi aile içi dayanışması kuvvetli bir toplumda pek de isabetli sayılamaz. Bu eğilimin sebebini daha yaş kategorilerinde yer alanların hayatda uğradıkları sıkıntılara bağlamak mümkündür.

Tablo VII : Eğitim seviyesine göre siyasî partileri

Az gelişmiş ülkelerin başlıca niteliği eğitilmiş ve aydın çevrelerin siyasî partilerin tutumunu, bu tabloda olanca çıplakla yansıyanıdır. Bundan başka siyasî partilerin tercihinde eğitim ve cinsiyet ayırımından daha önemli bir etken de okuma yazma olmaktadır. A. P. yi seçenlerin % 44 nüün ca okuma yazma olmasına karşılık, bu kategoriye mensup olanların % 39 u C. H. P. yi seçmiştir. Bu arada yazma okuma yazma % 3 nüün C. H. P. tercih etmelerine karşı, bu oran % 39 çıkmış bulunmaktadır. Esasen yazma okuma yazma bu iki parti lehine tercihlerini bildirme, onunla ilgili meme yoluna sapmışlardır. (% 28). Buna karşılık yapmış olanların tutumu ilgiye değerdi. A. P. % 39 u lise ve üniversite mezunu olmasına karşılık, Y.T.P. de % 56, Y.T.P. de % 63, T.İ.P. % 66 bulunduklarından hiç birini beğenmiyenlerin % 76 ı ise mensupturlar. M.P. ye taraftar olanların istisna mezunu olmaları, genellikle rasyonel düşünceyle layisile demagojik parolarla önem veren bu kuvvet kaynağını teşkil eden sosyal tabakanın teddidir. İlk elde siyasî tercihlerini bildirmeyenlerin kategorisinin de % 77 oranında yazma okuma yazma kul mezunları arasında bulunması yüzen oy oranı daş grubunun sosyal tabakalar içindeki me savılabilir.

ANKARA NÜFUSUNUN SİYASÎ EĞİLİMLERİNDEN ÖR

cinin belirttiği üzere bir kimsenin gördüğü eğitim sekse, o kimsenin de demokratik değerlere inanıp destekleme olasılığı okadar çoktur (11).

Bu tabloda görüldüğü üzere hemen hemen tercih edenler — C.K.M.P. hariç — üçte iki ile değişen bir oranda orta Sosyo — Ekonomik statüde bulunmaktadırlar. Bu arada C.H.P. ve M.P. arasında % 15 — % 17 oranında yüksek Sosyo — Ekonomik statü grubuna mensup olanların bulunmasına karşılık, % 3 düşmektedir. Dikkate değer iki husus da hiç beğenmiyenlerin % 20 oranında yüksek, % 73 Sosyo — Ekonomik statü grubunda yer almasına karşılık, yu cevabsız bırakanların % 49 oranında orta ve yu da alt Sosyo — Ekonomik statü grubunda yer almalarıdır.

Böylece az eğitim görmüş ve yoksul olan sosyal sorunlar karşısında anlamlı bir parti (durgun niimsemeleri, başka yerlerde olduğu gibi; Türkiye yoldan tesbit edilmiş bulunmaktadır.

IV — Demokratik düzene bağlılık

Hernekadar demokratik düzen LİPSET'in üzere açık sınıf sistemi, ekonomik servet, eşitlik kapitalist çarçma, halkın ekonomik ve sosyal

çölmesi yine de anlamlı yorumlara yol açabilecek
 lında başkent halkının kaç tane siyasî partiyi
 istediği hususundaki soru, bu davranışı ölçmek

Bu dağılımın açıkça gösterdiği üzere Türkiye
 de istikrar ve demokratik özgürlüğün teminat
 lan iki parti sisteminin fazla arzulanmadığı, ço
 hayatın Türkiye'nin toplumsal sorunlarını daha
 leceği kanısının hâkim bulunduğunu göstermekte

Türkiye'de siyasî hayata müessir olması, ist
 lerin sayısı cinslere göre değerlendirilince, şu
 tedir:

Tablo X : Cins ayırımına göre Türkiye'
siyasî partilerin sayısı

Siyasî Partilerin sayısı	Erkek %	Kadın %	Toplam
Tek parti	28	72	100
İki parti	59	41	100
Üçden parti	52	48	100
Üçden fazla	76	24	100
Hiç bir parti	80	20	100
Başka cevaplar	44	56	100
Cevap vermediler	25	65	100

ANKARA NÜFUSUNUN SİYASÎ EĞİLİMLERİNDEN ÖRNEKLER

davranışı üzerinde uygulamış olduğu araştırmada olduğu Alman kadın seçmenlerin konusunda yapılan tafsilâtli araştırmaların (13) da doğruladığı üzere kadın seçmenleri hi daima gelenekçi, otoriter, disiplinli siyasî düzenler yönlendirmektedir. Bundan başka kadın seçmenleri daha yüksek yüzen oy grubuna dahil olmaktadırlar. Bu arada kadınlığın İkinci Dünya Harbinden önceki Almanyasında olduğu eğilimli siyasî partilerin hiç birini tercih etmedikleri de ortaya çıkmış bulunmaktadır. Gabrielle BREMME'nin son araştırmalarında ayrıntılı şekilde gösterildiği üzere 1930 lanan kadından 51 i Nasyonal Sosyalistlere, 45 i Komünistlere oylarını vermişlerdir, buna karşılık bugünkü Hristiyan Demokrat Partinin selefi sayılı Merkez Partisi (Zentrum) kadının 60 ından, Alman Halk Partisi ise 59 undan oy almıştır (14). Aynı eğilim İkinci Dünya Harbinden bu yana Batıda daha kuvvetle belirmiş bulunmaktadır. 1953 parlamento seçimlerinin sonucunda genel oyların % 43.6 sını alan Hristiyan Demokrat Partisini destekleyen seçmenlerin % 54 ü kadın, % 45 i erkekti. (15). Alman kadınlarının bu belirgin ve tutarlı tercihleri siyasî bilimciler tarafından kısmen şansölye Adenauer'in taşıdığı «kuvvetli şahsiyet» ve «baba tasavvuru» (imaj) ile ilişkilendirilmiştir. (16). Benzer faktörlerin Türkiye'de de kadınların tercihleri etkilendirmekte olduğunu farzetmek hatalı olmaz. Bir diğer eğilim Birleşik Devletlerde de görülmüştür. BERTRAM LAZARSFELD'in uygulamış oldukları dört ayrı araştırmada

yakından tanıyan bu Amerikalı siyasî bilimciye göre çekleşmeyen ümitlerden doğan bu hayal kırıklıkları halinde bulunan toplumlarda kolaylıkla manevî sa çevrilmekte, dolayısıyla ırkçılık, yabancı düşmanlığı, duyguları geliştirebilmektedir. Bu eğilimi önleyecek şında ise verimli bir haberleşme süreci yer almaktadır.

V — Siyasî dinamizmin ölçüsü

Ankara nüfusunun siyasal davranışlarının ölçülme katılanların yaratıcı hayal kudreti, toplumsal sorular tutumları da ölçülmüştür. Başka bir deyimle şahıs zihnî hareketlilik, yenilikler karşısındaki tepkileri de tir. Gerçekten de LERNER'in ipotezine uygun olarak toplumların «geçiş halinde bulunan» bir toplum ha geniş ölçüde bir şahsiyet değişimine bağlıdır. Fikren hayal kurma yeteneğine sahip kişilerin sayısının gittik olduğu bir toplumda, psikoloji biliminde kullanılan «projection», yani kendini başkaları ile özleştirme ve yani arzu edilen bir hedefe ait niteliklerin bireyin k etme kabiliyetleri çoğalmaktadır. Böylece kişi toplum me katılmakta, siyasî toplumlaşma eğilimi artmaktadır. psişik hareketlilik olağanüstü güçlenmektedir (20). A çevesinde bu vasfı şu soru ile ölçmeğe çalışmış bulun

Tablo XII : Deneklerin Başbakan olarak i Sorunların çeşidi

- 1 — Ekonomik sorunlar : a — Genel anlar
ekonomik
b — İşsizlik
c — Hayat paha
d — Endüstri ka
e — Yol inşaat
f — Toprak refo
g — Mesken inş
- 2 — Kıbrıs meselesi
- 3 — Eğitim
- 4 — Dine önem verme
- 5 — Siyasî rejim meselesi
- 6 — Gericilik ve yobazlıkla mücadele
- 7 — Başka cevaplar
- 8 — Anlamsız
- 9 — Cevabsız

Bu cevapları 1950 — 51 yıllarında Col

lile: Genel Bilim ve Anayasa Binası tara

ANKARA NÜFUSUNUN SİYASÎ EĞİLİMLERİNDEN ÖRNEK

fertlerinin» nefislerine karşı güvenin yüksek olduğu kategoride yer alanlar en çok modern kategoride yer laşmaktadırlar.

Başkent nüfusunu temsil eden deneklerin bir özetlerinin projeksiyonu» sayılan bu nevi dileklerin çoğu — Ekonomik statüye göre yapılan bağlantılar siyaset alanında gözetlenen genel eğilimi doğrular mahiyette

Tablo XIII : Cinsiyet ayırımına göre Başbakanın ele alacakları sorun

<i>Sorunların çeşidi</i>	<i>Erkek %</i>	<i>Kadın %</i>	<i>Toplam %</i>
Ekonomik tedbirler	76	24	100
İşsizlik	57	43	100
Toprak reformu	62	38	100
Hayat pahalılığı	68	32	100
Endüstri kalkınması	80	20	100
Yol inşaatı	57	43	100
Mesken inşaatı	—	100	100
Eğitim meselesi	51	49	100
Kıbrıs davası	37	63	100
Dine önem verme	100	—	100
Yobazlıkla mücadele	40	60	100
Siyasî rejim meselesi	58	42	100

**Tablo XIV : Sosyo — Ekonomik statü meseleleri
Başbakanının ele alması gereken sorunlar**

<i>Sorunların çeşidi</i>	<i>Üst %</i>	<i>Orta %</i>	<i>Alt %</i>
Ekonomik tedbirler	12	84	4
İşsizlik	4	85	44
Toprak reformu	25	50	25
Hayat pahalılığı	11	11	78
Endüstri kalkınması	8	71	19
Yol inşaatı	14	71	14
Mesken inşaatı	—	60	40
Eğitim meselesi	22	70	8
Kıbrıs meselesi	11	58	29
Dine önem verme	25	25	50
Siyasî rejim meselesi	64	36	—
Gericilik ve yobazlarla mücadele	40	60	—
Başka cevaplar	13	77	10
Anlamsız	11	66	23
Cevabsız	8	32	60
Toplam	12	64	24

Buna göre daha önceki tablolarda görülmüş sorunlar, düşük eğitim seviyesi, kamu işlerini kavrayamama

demokratik düzenle zor bağdaşır bir gerçektir. E geniş hitab niteliğine sahip bulunan TRT, yani sunun bu bilgisizliği gidermek üzere halkın kol ceği yayınları düzenleme zorunluğu kendiliğind tedir.

- 2 — Siyasî partilerin beğenilme derecesi sorununa ilkbaharında yapılan halkoyu yoklaması son genel seçimleri sonuçları ile kıyaslamada fayd münasebetle görülmektedir ki. A. P. genel seçimle ilinde almış olduğu oylarla, bu partiye karşı 196 da açığa vurulan sempati arasında hemen hemen bir yakınlık vardır. Buna karşılık C.H.P. ye karşı rinde 1964 baharında gösterilen sempati il ça oyları fazlasile aşmaktadır. Dolayısıyla şehir ve yasî tercihleri arasında belirli bir farkın bulun molunabilir. Bu arada 1961 Milletvekilleri seçimle ile denk sayıda sandalya elde etmiş olan C.K.M. çen dönem içinde uğradığı bölünme sebeble d ciddî ölçüde itibardan düşmüş görünmektedir. M.P. için de ifade olunabilir. (22).

- 3 — Demokratik düzene bağlılık konusunda başken siyasî iktidarı serbest bir seçim mekanizması ile esasına dayanan çok partili sisteme kuvvetle bağ rılmaktadır. İki ve daha fazla sayıda siyasî parti oranının % 80 in bulması millî iradenin açığa

- 4 — Ankara şehir nüfusu siyasî bilgi alanını lerine rağmen siyasî dinamizm açısından taşımaktadır. Deneklerin % 89 oranında kanın mevkiine geçip memleket davâla gücünü görmeleri, Türk Demokrasinin önemli bir aşamadır. Böylece görülyo konularda beliren «halkoyları» nın te bünyede iz bırakmakla kalmıyacaktır, a ve hukikî alanlara yayılma istidat ve i dir.